

Leerrede over Lukas 7: 1 t/m 10, uitgesproken op Woensdagavond 13/07/49 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 81: 12,15 en 18

Lezen - Lukas 7: 1 t/m 23

Voorrede.

De inhoud van hetgeen wij zongen kunnen wij met een paar woorden zeggen, namelijk: er ligt in vervat wat de wil van God is. Dat is in feite de gehele inhoud.

Wij weten dat God (zoals in het eerste artikel van onze Geloofsbelijdenis staat) een zeer overvloedige Fontein is aller goeden, en dat Hij ons, gevallen schepselen, wie het aan alles ontbreekt - die Hem naar eer en kroon hebben gestoken, die in zonde ontvangen zijn en in ongerechtigheid geboren, en daar van nature goed in kunnen leven, zijnde buiten God en zonder God - nog wil opwekken om het tot Hem te wenden, zeggende: "Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen."

Want wie is er onder ons, die buiten God, in de zonde levende, vervulling kan vinden? Geven de zonde, de werelddienst, of het vlees te behagen jullie vervulling? Dat alles kan geen vervulling geven. Onze ziel is veel te edel, die is voor een nimmer eindigende eeuwigheid geschapen, onsterfelijk, en kan niet vervuld, verzadigd worden met de dingen van deze tijd, van deze wereld, van wat buiten God is.

Onze ziel kan slechts vervuld en verzadigd worden met wat zijn oorsprong vindt in Gods Wezen, dat is: door Zijn werken. Jezus bidt dan ook Zelf: "Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt."

Vanwege onze zonden zou die aanbiddelijke Jehova ons naar recht als aan het noodlot kunnen prijsgeven. Maar in plaats dat te doen, spreekt Hij ons - gevallen schepselen - nog aan door Zijn Woord, opdat wij het tot Hem zouden wenden, en vraagt dat wij onze mond wijd open zouden doen, dat wij God zouden aanlopen, en het leven niet zouden zoeken in de zonde, in de wereld, in hetgeen geen God en Jezus is, maar dat wij dat bij Hem zouden zoeken. Dan spreekt God niet: gij zijt gevallen schepselen, gij hebt geen recht op iets, doch het zou toch nog wel eens kunnen wezen, dat Ik zo bij gelegenheid op deze of gene in gunst zou willen neerzien. Neen! Maar zegt: "Ik zal hem vervullen." Hij spreekt dus ronduit en hartelijk:

Opent uwen mond;
Eist van Mij vrijmoedig,
Op Mijn trouwverbond,...

Wij dragen, immers, daarvan het teken aan ons voorhoofd, het teken van het verbond der genade. God zegt: daar moogt gij op pleiten, en dan schenk Ik: "mild en overvloedig."

Dat het zo maar geen losse bewoordingen zijn, maar werkelijk Gods Woord, wordt ons bevestigd in het volgende vers dat wij hebben gezongen:

Och, had naar Mijn raad
zich Mijn volk gedragen!
Och, had Israels zaad
op Mijn effen paân
ijv'rig willen gaan,
naar Mijn welbehagen!

Daaruit verstaan en gevoelen wij, dat het God als aan het hart raakt, dat het Hem leed doet (want Hij wil ons zegenen en weldoen), als wij onze eigen weg gaan, en niet naar de raad en wil Gods luisteren. Als wij naar Hem luisteren, dan is de vrucht:

'k Had u dan tot spijs
vette tarw' doen groeien,
en u, ten bewijs,
hoe ik u kon voên,
honingbeken doen
uit de rotsen vloeien.

Is Hij Israël op de woestijnreis gedachtig geweest, heeft Hij Zijn volk in het land Kanaän overvloedig gezegend, Hij wil ons nu nog zegenen met die geestelijke zegeningen, met: Jezus Christus, Die het leven Zelf is, de ware Zielespijs en -drank, opdat wij overvloed zouden hebben.

Ik vraag dan een wijle uw aandacht voor een geschiedenis uit de Schriftuur, waarin wij kunnen zien de grote mildheid die er bij Hem is, opdat wij opgewekt zouden worden om te doen wat Hij van ons vraagt, ja ons gebiedt. Zoeken wij dan vooraf Zijn aangezicht om een verbeurde zegen.

Tekst.

Het woord waartoe wij uw aandacht vragen, vindt u in de eerste 10 verzen van het ons zo-even gelezen 7e hoofdstuk uit het heilig Evangelie naar de beschrijving van Lukas, waar Gods Woord aldus luidt:

- 1. Nadat Hij nu al Zijn woorden voleindigd had, ten aanhore des volks, ging Hij in te Kapérnaïm.*
- 2. En een dienstknecht van een zeker hoofdman over honderd, die hem zeer waard was, krank zijnde, lag op zijn sterven.*
- 3. En van Jezus gehoord hebbende, zond hij tot Hem de ouderlingen der Joden, Hem biddende, dat Hij wilde komen, en zijn dienstknecht gezond maken.*
- 4. Dezen nu, tot Jezus gekomen zijnde, baden Hem ernstelijk, zeggende: Hij is waardig, dat Gij hem dat doet;*
- 5. Want Hij heeft ons volk lief en heeft zelf ons de synagoge gebouwd.*
- 6. En Jezus ging met hen. En als Hij nu niet ver van het huis was, zond de hoofdman over honderd tot Hem enige vrienden, en zeide tot Hem: Heere! neem de moeite niet; want ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen.*
- 7. Daarom heb ik ook mijzelven niet waardig geacht, om tot U te komen; maar zeg het met een woord, en mijn knecht zal genezen worden.*
- 8. Want ik ben ook een mens, onder de macht van anderen gesteld, hebbende krijgsknechten onder mij, en ik zeg tot dezen: Ga, en hij gaat; en tot de andere: Kom! en hij komt; en tot mijn dienstknecht: Doe dat! en hij doet het.*
- 9. En Jezus, dit horende, verwonderde Zich over hem; en zich omkerende, zeide tot de schare die Hem volgde: Ik zeg ulieden: Ik heb zo groot een geloof zelfs in Israël niet gevonden.*
- 10. En die gezonden waren, wedergekeerd zijnde in het huis, vonden de kranke dienstknecht gezond.*

Leerrede.

Dezelfde geschiedenis lezen wij ook in het Evangelie van Matthéüs; alleen lezen wij dáár, dat die hoofdman in eigen persoon tot Jezus kwam.

Maar laat dat geen bezwaar zijn om aan te merken dat het één en dezelfde geschiedenis is, want diegenen die tot Jezus kwamen, kwamen uit naam van die hoofdman, dus als zijn vertegenwoordigers. Wij merken dan ook aan, dat de geschiedenis dezelfde is.

Die hoofdman was geen Jood, maar een heiden. Hoe hij was, wordt ons ten helderste beschreven in de verzen die wij uw aandacht reeds hebben voorgelezen.

Hij was iemand die het volk der Joden lief had, zelfs hun synagoge gebouwd had. Dat moet wel (het kan niet anders) een oorzaak gehad hebben. Want zoals Jezus' tijdgenoten waren, was er weinig opwekkends aan, om over te gaan uit de godsdienst die hij had (hij zal wel een Romein geweest zijn) tot het Jodendom, en tot de dienst van de enige ware God.

Want hoe waren zij? Als zij er de gelegenheid toe hadden gehad, dan zouden zij, ondanks al hun verdeeldheid die zij onder elkander hadden, zowel op godsdienstig als op politiek terrein, het Romeinse juk zeker afgeschud hebben. Inzonderheid op godsdienstig terrein stonden zij soms nogal heftig tegenover elkander: Farizeën en Sadduceën, rechtzinnigen en vrijzinnigen.

Voor een buitenstaander was dat aanstootgevend. Er kon gezegd worden: "Wat een mensen zijn dat! die belijden dezelfde God, hebben dezelfde eredienst, maar liggen aanhoudend met elkaar overhoop!" Dat stoot af, net zoals het heden ten dage met het christendom gesteld is, met al de scheuringen, richtingen en verdeeldheden, die zeer veel afbreuk doen.

Daarom moet er bij die hoofdman wel aanleiding geweest zijn, waaruit hij dat volk zelfs lief had, en dat nog wel in daden betoonde. Niet zo maar met een los praatje, of op een huichelachtige manier, beogende bijbedoelingen en voordelen, maar hij had voor hen zorggedragen. Zelfs hun synagoge gebouwd, een plaats dus voor de eredienst. Dat moet bij die man zeker een zaak des harten zijn geweest, en van dien aard, dat hij de afgodendienst had leren inzien als geheel ijdelheid, en getrokken was geworden tot de dienst van de enige en ware God. Daaruit had hij liefde tot dat volk, al waren zij nu niet zo lief, want dat kon niet van hen gezegd worden. Waarom heeft hij hen dan liefgehad? Wel, zij waren toch de beminden - zo noemt Paulus het - om der vaderen wil, want:

Hij gaf aan Jakob Zijne wetten,
deed Isrel op Zijn woorden letten;
Hij leerde z'in Zijn wegen wand'len,
Zo wou Hij met geen volken hand'len;
Die moesten Zijn getuigenissen
en Zijn verbondsgeheimen missen.

Bij alle verdeeldheden dan die er onder de Joden waren, moet die hoofdman hen hebben aangezien voor het volk van God. Dat kan niet anders zijn geweest dan door geestelijke verlichting. Dat is dus op zichzelf een zeer opmerkelijk feit. Iemand die, met het zwaard in de hand, uit Rome is vertrokken, om heerschappij te voeren over dat volk - waarover de Romeinen heersten als over een wingewest, zij heer en meester, en dat volk knecht - wordt een knecht van dat volk. Want hij bouwt hun de synagoge en doet dat uit waarachtige liefde des harten.

Ook in deze geschiedenis komt aanstonds naar voren, dat, waar de allerminste genade aan het werken gaat, zich dan aan het uitspreken gaat: dienende liefde. Laten wij dat steeds in de zin van onze gedachten bewaren in een tijd zoals het nu is, waarin er zo hoog opgedaan wordt over: "van de Heere; Zijn werken en bemoeienissen."

Men spreekt nogal eens van eigenschappen; nu, laten wij dan déze eigenschap in de zin van onze gedachten bewaren, dat, waar de minste genade aan het werken gaat, dienende liefde voor de dag komt. Daar wordt hart en wandel, dus het leven in- en uitwendig gericht naar de Wet van God. Dat brengt de genade teweeg.

Want de genade verwerpt de Wet niet, maar brengt de Wet juist in ere, en daardoor wordt er naar de Wet gehandeld. Niet dus als de antonomanen, die wetsbestrijders zijn, de Wet verwerpen en de genade gebruiken tot een deksel der schande, om eigen leven te leven.

Die man leefde de liefde uit: hij bouwt de synagoge. Nu is de godzaligheid tot alle dingen nut. "De lichamelijke oefening is tot weinig nut; - zegt de apostel - maar de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de beloften des tegenwoordigen en des toekomstigen levens." Hier komt de vrucht al voor de dag. God is geen ledig Toeschouwer, maar slaat der mensen wegen gade, Hij kijkt hen na.

Die hoofdman heeft een kranke knecht, die hem zeer waard is. Daaronder moeten wij een slaaf verstaan, want een dienstknecht in die dagen was een lijfeigene. Hij was dus niet meer dan een slaaf, maar waarop de hoofdman erg gesteld was; hij was hem zeer waard. Dat dit er zo staat, daar acht ik mede in begrepen, dat, wat bij die hoofdman over honderd in het hart woonde, ook bij die knecht zo was. Wie gaat men liefhebben, en wie worden ons zeer waard? Die mede de leer Gods, de waarheid toegenegen zijn.

Al was de hoofdman een officier bij het keizerlijke leger, en zijn knecht maar een slaaf, al was er dus nog zoveel verschil in maatschappelijke rang en stand, zij werden bij elkaar gebracht: "t Zij laag van staat, of hoog, met eer bekroond." Dat geschiedt door het Evangelie.

Een ieder mens gaat oorspronkelijk zijn eigen weg. Maar wij lezen van Johannes de Doper, die genoemd wordt "de Elia" te zijn, die God voor Zijn aangezicht heen zou zenden; die zou het hart der vaders tot de kinderen wederbrengen, en het hart der kinderen tot hun vaders. Wat is dat? De ware eenheid werken. Waardoor deed Johannes de Doper dat? Door zich van zijn ambt te kwijten: te prediken het Evangelie Gods. Hier hebben wij dan ook twee mensen die maatschappelijk vèr van elkander afstaan, maar als het er over gaat heeft die hoofdman zijn slaaf lief, en die knecht zal ook die hoofdman wel liefgehad hebben.

Daarbij komt nog dit - spreekwoordelijk gezegd - de beste christen, de beste burger, dus, iemand die het met God en met Zijn heilige Wet niet zo nauw neemt, die zal het ook niet zo nauw nemen met zijn arbeid. Al doet hij de gehele dag niets, dan zal hij dat niet beschouwen als stelen van zijn baas of patroon.

Maar bij iemand die het nauw neemt met de Wet en Gods leer, daar zal het zo zijn, dat, als men eens een flinke boom wil opzetten bijvoorbeeld over de godsdienst - hoe het moet en hoort - hij dan zegt: "Het heeft nu lang genoeg geduurd, nu ben ik in dienst van mijn baas, wil je daar meer over praten kom dan vanavond maar, dan is het mijn vrije tijd." Dat is christelijk. Zo zal die dienstknecht een knecht geweest zijn waar die hoofdman wat aan kon toebetrouwen, iemand die een consciëntie had, die wist waar hij moest gaan staan, wat hij moest doen en laten.

Men spreekt thans over: "moderne tijd" en "beschaving". Niets dan nonsens, hoge woorden! Wat ons vormt, dat is de vreze Gods, dat is het beginsel der ware wijsheid. Als er dat was, dan waren er niet zoveel politieagenten nodig. Maar het is er niet, en nu is er op alle terrein zoveel nodig om de orde te bewaren. Politie op straat, en op het werk bazen om het volk na te lopen, anders doen zij niets, en zo kunnen wij wel verder gaan. Dat komt omdat er geen vreze Gods is.

Maar hier is een knecht die zijn heer veel waard is, en komt ook weer voor de dag, de godzaligheid. De hoofdman zegt niet: "als hij dood gaat, ja, jammer, maar voor hem dan maar een ander genomen." Neen, hij gaat er zijn werk van maken. De liefde is niets te veel, en niets te zwaar. Hij neemt het hier dus op voor die dienstknecht.

De wereld, met al de vergenoeging die er zogenaamd is, (hoe noemt men dat ook weer? o ja: kameraadschappelijk!) is zo koud als ijs, bedoelt niets dan zichzelf. Als het er op aankomt, laat heel de wereld ons staan, hoor!

In het paradijs is de liefde te gronde gegaan. Adam zei van zijn vrouw in de staat der rechtheid: "Men zal haar Manninne heten, omdat zij uit de man genomen is." en kon van nature niet anders dan zijn vrouw liefhebben, en zijn vrouw kon niet anders dan hem liefhebben. Maar nu komt de zonde tussenbeide, en wat gebeurt er dan? Wanneer Eva verleid is, en gegeten heeft van de verboden boom, is het verderf zo in haar hart, dat zij nog eens van de boom neemt, en dat aan Adam geeft, waar de inhoud van is: moet ik dood, dan jij ook maar. Is het niet verschrikkelijk? Dat brengt de zonde teweeg.

Nog een tweede; wanneer God Adam aanspreekt: "Waar zijt gij?" zegt Adam: "Ik hoorde Uw stem in de hof, en ik vreesde; want ik ben naakt; daarom verborg ik mij." Als God vervolgens vraagt: "Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt? Hebt gij van die boom gegeten, van welke Ik u gebod, dat gij daarvan niet eten zoudt?" Dan gaat Adam geen schuld belijden: ik heb overtreden, maar ... hij zet er zijn vrouw voor, en zegt: "De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van die boom gegeven, en ik heb gegeten." Dat is een mens! "Ik" zit op de troon. "Ik" zoekt zich te beschermen en te dekken, al is het ten koste van alles en allen! Dat brengen de zonden teweeg.

Maar in deze geschiedenis spreekt zich de liefde uit. Laat dat een les voor ons allen zijn. Let er eens op, wat voor een vrucht het teweeg brengt als men vraagt naar de HEER en Zijne sterkte. Ziet, wat een vrucht Zijn Woord, Zijn leer en de kennis Gods opleveren. Dat laat de mens niet ledig, en maakt dit leven - bij alle armoede die er is - rijk. Dat zijn vruchten die er aan verbonden zijn.

Die hoofdman over honderd neemt het dus op voor zijn knecht, die daar met een verlamming ligt, in grote pijnen, de dood nabij. Hij gaat tot de oversten en de ouderlingen, want heeft hij hùn een dienst bewezen, zij willen het hèm ook graag doen.

Zij gaan naar Jezus en kwijten zich uitstekend van hun taak. Zij behoeven niet naar woorden te zoeken, in deze zin: wat voor argumenten moeten wij nu eens aandragen om de Persoon van Jezus te bewegen dat Hij bewilligt om naar die heiden te gaan? Neen, want de redenen liggen voor de hand, zó voor het grijpen. Zij komen en zeggen: "Hij is waardig, dat Gij hem dat doet; want hij heeft ons volk lief, en heeft zelf ons de synagoge gebouwd."

Dat zijn woorden die de hoofdman mogelijk niet gebruikt zou hebben, maar nu doen zij het. Waaruit? Uit de vruchten die er bij die man zijn. Hij had de bewijzen geleverd dat hij het volk lief had, door hun de synagoge te bouwen. Nu zeggen zij: "Hij is waardig, dat Gij hem dat doet." Het is een eerlijke, open zaak, zij maken er dan ook geen franje aan. Zij zeggen alles zoals het in hun hart is; het is de waarheid, zo voelen zij dat aan.

Wat levert dat toch op, hè, een goede consciëntie, en te wandelen naar Zijn Woord en leer en Wet! Zullen wij het allemaal ter harte nemen, en onze kinderen - in deze Godvergeten tijd, van hoogmoed, mode, eer en van alles en nog wat, alle werken des duivels - dat ook voorhouden.

Wij lezen nog, dat God van Abraham sprak: "Want Ik heb hem gekend, opdat hij zijn kinderen en zijn huis na hem zou bevelen, en zij de weg des HEEREN houden, om te doen gerechtigheid en gerichte; opdat de HEERE over Abraham brenge, hetgeen Hij over hem gesproken heeft." Geve God, dat Hij ons ook zo ziet en aanmerkt, als die onze kinderen bevelen geven, dat zij de HEERE zouden zoeken en in Zijn inzettingen wandelen! Wat hier dus staat, is hartinnemend, en opwekkend voor een ieder om het oog op God te slaan, en er een consciëntiezaak van te maken; niet een oppervlakkige godsdienst te hebben, maar in vrucht voor de dag te laten komen wat er in ons hart is.

Wie weet wat die hoofdman soms nog voor moeilijkheden heeft gehad, dat hij als met dat minderwaardige volk (want de Romeinen stonden zó hoog met zichzelf) deelde, daar hij hun de synagoge gebouwd had. Dat kon nog wel makkelijk het geval geweest zijn.

Maar hier heeft hij er het grootste gemak van. Want bij alles wat in de wereld is, spreken toch God en Jezus het laatste woord, en God handhaaft Zijn Woord en getuigenis. Dat is dan tot nut van allen en van een ieder. Genoeg daarvan.

Wij lezen hier dan verder: "En Jezus ging met hen." "Maar - mocht iemand zeggen - nu rijst er in gedachten toch een vraag. Ging Jezus nu met hen mee omdat die man goede werken gedaan had? Zouden wij er dan deze les niet uit mogen gaan trekken, dat wij doen wat wij kunnen, en, kijk, dan krijgen wij Jezus aan onze zijde?" Ja, als je dat nu graag wilt proberen - de proef op de som nemen - dan zal ik dat niet tegenhouden, want anders heb je het soms maar van horen zeggen.

Dus ja, dan maar aan het werk, en probeer dan maar of je Jezus door werken aan je kant kunt krijgen. Maar van te voren kunnen wij wel de verzekering geven, dat het níet gaat. Uit welke grond ging Jezus dan met hen? Wat Jezus trekt, waardoor wij Jezus tot Vriend krijgen, is: "de liefde!" Die spreekt zich hier uit. Waaruit komt de liefde voort? Uit het hart. Is die daar oorspronkelijk? Neen, die moet aangebracht worden. Zo merkt Jezus het hart van die hoofdman aan: het heeft een oorzaak, dat hij dat volk lief heeft, de synagoge voor hen gebouwd heeft en dat hij vraagt of Jezus wil komen om zijn knecht gezond te maken.

Jezus ziet op de oorzaak, op de reden. En die vloeien uit het hart van die man. Nu is Jezus aanstonds bereid om mee te gaan. Wat kunnen er hier voor bezwaren zijn? Hier is iemand, die niet - wanneer Jezus meegaat en in alles bewilligt en doet naar zijn wens en begeerte - met de borst vooruit zal gaan lopen: "zo'n mens als ik ben", en zelf met de eer gaat strijken, maar hij zal zeker God de eer geven.

Want bij iemand, waar werk naar de Wet Gods uit het hart voortkomt, daar is in het hart plaats voor liefde en werken der liefde naar het Woord. Wat moet er dan tegelijk in dat hart zijn? Vernedering en boetvaardigheid. Want zonder dat er vernedering en boetvaardigheid in het hart is, kan er geen liefde wonen. Dat gaat gelijk op. De boetvaardigheid, mogen wij wel zeggen, is een vrucht van het geloof, daarbuiten is geen oprechte, ware boetvaardigheid. Die man heeft dus geloof in de enige, ware God, dat Israël Zijn volk was, aan hetwelk God Zijn inzettingen gegeven had. Daaruit bouwde hij hun de synagoge.

Al die werken doet hij met een boetvaardig hart en uit liefde. Dàt merkt Jezus aan: op die man kan ik niets tegen hebben; Jezus bemint dezulken. Op hoogmoed en onboetvaardigheid is Jezus altijd tegen; met eigenliefde kan de Koning niet delen. De Koning houdt er niet van "voor onszelf" te leven. Hij heeft Zichzelf ook niet behaagd, maar heeft gedaan hetgeen Gode welbehaaglijk was en wilde zelfs onder de minste zondaar gaan staan om die te dienen. Zo is onze Jezus. Daarom deelt Hij niet met, wat maar ruikt naar hoogmoed en eigendunk, maar heeft lief ware ootmoed, vernedering, geloof en liefde.

Jezus is dus aanstonds bereid. Hij gaat met hen.

Vervolgens lezen wij: "En als Hij nu niet ver van het huis was, zond de hoofdman over honderd tot Hem enige vrienden, en zeide tot Hem: Heere! neem de moeite niet; want ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen." Ziet gij wel, dat wij hier de ware boetvaardigheid hebben. Wat een edele zaak is dat: een boetvaardig hart! In plaats een rechthebbende te zijn, die Jezus als het ware verplicht om bij hem te komen, is hij onwaardig.

Hij is een man, die, als enige vrienden eens niet bij hem aankomen, maar naar een ander gaan, dan kijkt hij hen niet lelijk aan: "zij lopen mijn (!) deur voorbij. Ja, wat denk je wel; ze liepen vlak langs mijn huis, en gingen mij voorbij, hoor." Nu, dat is verschrikkelijk; al was je nooit boos geweest, dan zou je het dan toch wel worden! Maar dat is geen boetvaardigheid. Zó is die man dus niet.

Laten wij dit dan ook uit deze geschiedenis leren: hij spreekt van onwaarde. Vooreerst was hij een heiden. Ten anderen behoorde hij uit afkomst ook niet tot dat volk dat God Zich, tot een volk Zijns Koninkrijks had toegeëigend. Hij behoorde niet tot Abrahams zaad. Daarbij nog dit: waar de liefde in het hart werkt, daar is het zó gesteld, dat al doet men nu nòg zulke werken der liefde, dan blijft het dat wij het nòg, nòg, NOG anders hadden moeten doen. Altijd schieten wij nòg tekort.

Dus met de liefde is het niet zó gesteld: "dàt heb ik er nu eens goed van afgebracht." Maar met de liefde is het altijd zo gesteld: die kàn zich niet genoegzaam uitspreken tot de ander en daar is niets te veel voor. Dat brengt ook onwaarde teweeg! Het was een groot werk om die synagoge te bouwen. Ja! Maar, wat zijn wij, als het ware, niet schuldig en verplicht aan God en onze naaste? Dus dan komen wij er altijd met een tekort uit. Daaruit: onwaardig! Maar dàt is nu juist een geschikte staat, waar Jezus mee kan handelen.

Hij - Die de Onwaardigste was onder de mensen, de Verachte, een Man van smarten, en verzocht in krankheid; en een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht - Die deelt en wil delen, en Zijn liefde bewijzen aan diegenen die zich niet waardig achten. Is dat nu geen gezegende en lieve Koning? Hij wil ons dienen, en dat in al onze behoeften. Wij moesten eigenlijk eerst het 13e vers eens zingen uit Psalm 118:

Gezegend zij de grote Koning,
Die tot ons komt in 's HEEREN Naam;...

Ik lees hier dan: "Daarom heb ik ook mijzelf niet waardig geacht, om tot U te komen; maar zeg het met een woord, en mijn knecht zal genezen worden. Want ik ben ook een mens, onder de macht van anderen gesteld, hebbende krijgsknechten onder mij, en ik zeg tot dezen: Ga! en hij gaat; en tot de ander: Kom! en hij komt; en tot mijn dienstknecht: Doe dat! en hij doet het."

Wat bedoelt die hoofdman hier? Hij bedoelt - in nederigheid - ik ben maar een hoofdman over honderd, ik heb nog anderen boven mij staan; maar hoewel dat zo is, als ik tegen mijn dienstknecht zeg: "Doe dat!" dan doet hij het en tot een krijgsknecht evenzo. Hij wil zeggen: U bent die almachtige God, Gij staat boven alles, alles. Gij hoeft maar één woord te spreken, en dan moet die ziekte vlieden, dan moet de dood wijken. Welk een geloof spreekt die man hier uit! Laten wij daar eens even over nadenken. Sta er eens even bij stil. Hij erkent dus Jezus, dat Hij èn leven èn dood, gezondheid en krankheid in Zijn hand en macht heeft. Hij kan hen met Zijn Woord gebieden, Hij voert er heerschappij over. Hij eert dus Christus in Zijn Koningsschap, dat Hij zulk een Koning is aan Wie gegeven is alle macht, in de hemel en ook op deze aarde; Hij heeft het maar voor het gebieden.

Laten wij ook hierop letten, dat er een zeer groot onderscheid is tussen oppervlakkige belijdenis (dat is maar gepraat) en beleving (dus werkelijkheid!) Want als er maar een praten over is, een belijdenis, ja, dat kan zuiver rechtzinnig zijn, waaruit men spreekt dat God almachtig is, Christus éénswezens is met de Vader, met dezelfde Goddelijke eigenschappen, en dat wat Zijn liefde wil bewerken Hem Zijn vermogen niet ontzegt.

Ja, dat kan men allemaal belijden, maar ... dan kan zo iemand - die dat alles rechtzinnig belijdt en er over praat - als er eens een kink in de kabel komt, zo diep in de put komen te zitten, dat, wanneer men zegt: "maar mens, je hebt altijd zo'n belijdenis gehad en nú zo in de put. Is God - Die alles kan daarstellen - dan niet almachtig?" Soms krijgt men dan stug ten antwoord: "Je moest maar eens in zo'n geval zitten." En dan schiet er niet eens een zucht, een gebed over. Wat zien wij daaruit? Belijdenis, er over praten, is dóód.

Maar nu komt hier voor de dag, dat in die man iets anders is: dat leeft, en dàt spreekt zich juist in tijd van nood in levendigheid uit.

Hij kijkt niet hoe ernstig de kwaal van die man is; in deze zin: "Ja, het is hopeloos; kijk maar, hij ligt al te sterven, het is zo afgelopen." Daar let hij niet op. Hij let hierop: Jezus heeft macht over ziekte en ook over de dood. Hij heeft maar te gebieden. Gelijk hij gebiedt over zijn soldaten en over zijn dienstknechten, en zij hem aanstonds op zijn woord bedienen, zo is Jezus ook: op Zijn wenk moet alles het veld ruimen. Dáár let hij op. Dat spreekt die man onomwonden uit. Hij zegt: "Heere Jezus, zó is het met U; als Gij een woord spreekt, is mijn knecht gezond." Hij zegt niet: "Heere, zou dat kunnen, dat, wanneer Gij spreekt, mijn knecht gezond wordt?" Neen, en waarom niet? Wel, hij is verzékerd, dat, als Jezus spreekt, het klaar is. Het is geen oppervlakkige belijdenis, maar: hij gelóóft waarachtig! Dat is, wat God van ons vraagt en Jezus van ons wil, namelijk dat wij Hem op de rechte wijze - zoals het past en betaamt - geloof geven.

Wij moeten niet met: "Ja, God is almachtig", in de mond lopen! Maar belijden wij het, laat ons dat dan ook beoefenen, en in alle voorkomende zaken waarin wij Hem nodig hebben, niet aan het zeuren zijn met ons ongelooft, met: "zou dat wel kunnen?" en: "Och, Heere dít en och Heere dát. Dat kan Gode niet welbehagelijk zijn. Ik weet wel, dat het nu een tijd is, dat, wanneer iemand hard klaagt en steunt, zulks aangemerkt wordt als een tollenaarsgebedje (!), maar ik weet ook, dat God daar niets van moet hebben.

Het tollenaarsgebed is anders. Die man durfde zijn ogen niet op te slaan, hij stond van verre. Aan de binnenkant zat de kwaal, daarom sloeg hij op zijn borst en was zijn zeggen: "O God! wees mij zondaar genadig!" Hij kon nog niet eens zeggen: arme zondaar, want dan moet je dat maar weten dat je de rechte zondaar bent! Maar dat hij een zondaar was, daarvan was hij overreed, en dat God alleen de uitkomst kon geven. Daarom bidt hij uit de diepste grond om genade. Niet: "zou dat wel kunnen, Heere? want het is met mij buitengewoon." Neen.

Het lijkt wel mooi als iemand zegt: met mij is het zo erg, wat moet het worden, het kan niet. Laat ons de zaak ernstig bezien (wij kunnen het nooit te ernstig nemen), maar laten wij daarbij bedenken, dat God van ons wil, dat wij Zijn dierbaar Woord, Zijn getuigenis, ten hoogste verheffen. Dit woord van Job moet wel lieflijk geweest zijn in de oren Gods: "Ik weet, dat Gij alles vermoogt, en dat geen van Uw gedachten kan afgesneden worden." Dat is een woord dat Gode aangenaam is.

Toe, hoe is het nu met ons? Hoe maken wij het met het geloof? Oefenen wij geloof? Niet omtrent onszèlf - of ik er wel één van ben en of ik waardig ben - maar wij bedoelen: oefenen wij geloof in de volkomen liefde Gods en van Jezus Christus, en dat wat Zijn liefde wil bewerken, Hem Zijn vermogen niet ontzegt? Om met al onze belangen en behoeften (dus, zoals wij zijn) aan Zijn genadetroon te zijn, pleitend op Zijn Woord, dat Hij een God is, die ons wil beantwoorden in al onze ellende?

"Doe uw mond - zegt God - wijd open en Ik zal hem vervullen." "Wendt u - zegt Hij - naar Mij toe, wordt behouden, al gij einden der aarde! want Ik ben God, en niemand meer." Of Hij wil zeggen: "Geen mens kan u helpen; dat kan Ik alleen, wees nu eens bij Mij aan de deur." Met ongelooft maken wij bij God niets klaar. Al beklagen wij onszelf, en een ander doet het ons ook, dat geeft allemaal niets.

Wartoe laat God ons Zijn Woord prediken, en de gezegende en heerlijke werken van Zijn genade voorstellen? Hiertoe: opdat wij ten laatste mede zouden spreken gelijk de profeet sprak: "HEERE! Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden; Gij zijt mij te sterk geweest, en hebt mij overmocht." Het Woord dus ingang in ons vindt, post vat, heerschappij gaat voeren, opdat het gaat worden: het is niet anders, het is het Woord van God gegeven, Woord van eeuwig leven; daarom ook: zalig die het hoort. Maken wij dan het gebruik van de verkondiging des Evangelies, om daarmee aan Zijn troon te zijn, in het: "O, God! ik kom met al mijn nood tot U; ik ben op U aangewezen!"

Wat zegt Jezus hier van die man, die zo spreekt: "Heere Jezus, Gij zijt de Almachtige, Gij hebt het maar voor het gebieden?" Zegt Hij: "Wat een vrijmoedige man is dat? Een heiden nog wel! dat gaat toch wel een beetje te ver?" Neen! Het is taal die Koning Jezus aangenaam is.

Wij lezen hier: "En Jezus, dit horende, verwonderde Zich over hem; en Zich omkerende, zeide tot de schare, die Hem volgde: Ik zeg ulieden: Ik heb zo groot een geloof zelfs in Israël niet gevonden." Het is een zaak die de Koning verheugt.

Hebben wij dat woord zó te verstaan, dat Jezus hier die man de eerste plaats geeft in het geloof? Of moeten wij het aanmerken als een spreekwijze waarin Jezus er de nadruk op legt, dat hij een zeer sterk geloof heeft? Het laatste toch zeker, want Jezus bedoelt niet: díe staat nog bóven díe, en díe staat nòg hoger.

Als Jezus hier zegt: "Ik heb zo groot een geloof zelfs in Israël niet gevonden", dan verstaan wij er onder, dat Hij tot het volk Israëls, tot de Joden die Hem volgden, wilde zeggen: "kijken jullie de boel eens na, dàt is een heiden, hoe is het bij jullie?" Hij keert Zich dus om tot de schare en zegt: "Ik vind bij jullie niet wat bij hem is." Dan konden zij de hand in eigen boezem steken om te onderzoeken wat er dan wèl was. Want Jezus bedoelt niet, dat die man een geloof had boven allen.

Om dit te verduidelijken zal ik u daartoe slechts deze ene zaak voorleggen: Toen de engel tot Maria gezonden werd, om haar de geboorte van Jezus aan te zeggen, zegt zij: "Hoe zal dat wezen, dewijl ik geen man bekenne?" Dan antwoordt de engel; "De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwten; daarom ook, dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden." Wat denken wij van zulk een geloof, als Maria dan zegt: "Zie, de dienstmaagd des Heeren; mij geschiede naar uw woord." Zij onderwierp zich, wat zeggen wij dáárvan?

Wij kunnen dus niet aan de gang met: dat geloof van die hoofdman staat daar nog bóven. Maar Jezus gebruikt hier dit woord, opdat de Joden de hand in eigen boezem zouden steken: bij ons is er niet wat er bij die man is. Want hij had, wat zij misten en zij hadden, wat zij kwijt moesten. Als wij nog geloof en betrouwen hebben in eigen kracht, waardigheid, verdiensten, dan is er geen plaats voor de eenvoudigheid des geloofs. Maar, waar wij, met het onze het veld moeten ruimen - met onze werken - daar is plaats voor de eenvoudigheid des geloofs.

Tot slot lees ik hier: "En die gezonden waren, wedergekeerd zijnde in het huis, vonden de kranke dienstknecht gezond." Dat was de kracht en de heerschappij der genade. Nu, die passen bij de eenvoudigheid des geloofs, om die te beantwoorden. Wat een rijke geschiedenis is het dan. Dat de Heilige Geest het aan onze harten heilige, opdat een ieder, naar geval en omstandigheden, er zijn voordeel mee doe, en dat een ieder zou verstaan en opmerken welk een vrucht het oplevert om onze treden te zetten in Zijn spoor, opdat onze voet niet uit zou glijden, om te vragen naar de wegen des HEEREN. Heilige het daartoe God almachtig, om Zijns verbonds wil. Amen.

Slotzang:

Psalm 140: 13

De vromen zullen U verhogen,...

Zegen.